

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 393/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Idou Cabanovou, Mičinská cesta 35, Banská Bystrica, pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Čadca č. k. 4 C 164/2007-415 z 29. októbra 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 574/2014 z 25. septembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 C 164/2007-415 z 29. októbra 2013

a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 574/2014 z 25. septembra 2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v konaní pred okresným súdom účastníkom sporu, v ktorom okresný súd rozhodoval o návrhu na určenie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí zaviazal sťažovateľa na úhradu trov konania vo výške 2 551, 64 €. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí rozsudok okresného súdu potvrdil. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, to však bolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky procesne odmietnuté bez prieskumu vecnej správnosti.

Sťažovateľ je toho názoru, že napadnutými rozhodnutiami došlo k porušeniu v sťažnosti označených práv, „pretože aj keď:

hodnota predmetu sporu bola nižšia ako 1.000 Eur a teda išlo o drobný spor boli trovy konania voči hodnote sporu neprimerane vysoké a aj tak prvostupňový súd priznal navrhovateľom v rade 1/ a 2/ plnú náhradu trov konania a odvolací súd sa taktiež s tým názorom stotožnil a odvolací súd to odôvodnil tým, že odporca robil výrazným spôsobom prispel k navyšovaniu trov konania, pričom sťažovateľ len bránil svoje vlastnícke právo. Keby sa sťažovateľ nebránil v súdnom konaní prišiel by tak o 172,625 m² svojho pozemku,

navrhovatelia v rade 1/ a 2/ mali v súdnom konaní len 24,45 % úspech v porovnaní s ich podaným návrhom v roku 2007 a odvolací súd uznal, že prvostupňový súd nesprávne aplikoval ustanovenie § 142 Občianskeho súdneho poriadku a taktiež že by bolo nespravodlivé aplikovať ustanovenie § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, aj keď úspešnosť odporcu bola 75,55 % ohľadne podaného návrhu v roku 2007, pričom až v roku 2011 (ZP č. 1/2011) mal súd preukázané vlastnícke vzťahy.

samotný predmet sporu bol pred podaním žaloby tak nejasný, že aj samotný súd musel dať vypracovať dva znalecké posudky a aj navrhovatelia v rade 1/ a 2/ viac krát menili svoj návrh vo veci. Až v roku 2011 (ZP č. 1/2011) mal súd preukázané vlastnícke vzťahy k predmetným nehnuteľnostiam a preto máme zato, že prvostupňový súd a odvolací súd porušili práva sťažovateľa uvedené § 150 Občianskeho súdneho poriadku.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že rozsudkom okresného súdu č. k. 4 C 164/2007-415 z 29. októbra 2013 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 574/2014 z 25. septembra 2014 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ako vyplýva z podanej sťažnosti, sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu označených práv malo dôjsť rozsudkom okresného súdu č. k. 4 C 164/2007-415 z 29. októbra 2013 a tiež rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 574/2014 z 25. septembra 2014.

Ústavný súd sa zaoberal najprv tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 4 C 164/2007-415 z 29. októbra 2013.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť ústavný súd odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci ústavný súd skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tejto časti sťažnosti, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv týmto rozhodnutím okresného súdu, pretože preskúmvanie jeho postupu zveruje Občiansky súdny poriadok v tomto prípade odvolaciemu súdu. Krajský súd ako súd odvolací vo veci o podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom sp. zn. 9 Co 574/2014 z 25. septembra 2014.

Ústavný súd preto podľa § 25 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa v jej časti, ktorá smerovala proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu pre nedostatok právomoci.

Odlišná je situácia vo vzťahu k rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 574/2014 z 25. septembra 2014. Na prerokovanie tejto časti sťažnosti sťažovateľa je právomoc ústavného súdu daná, avšak sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Z ostatnej časti sťažnosti *expressis verbis* vyplýva, že sťažovateľ sa v konečnom dôsledku pred ústavným súdom domáha vyslovenia, že všeobecné súdy nemali za daného stavu priznať sťažovateľovi povinnosť nahradiť trovy konania v plnej výške. Uvedené napáda sťažnosťou ako porušenie svojich základných práv. S odôvodnením napadnutého

rozhodnutia krajského súdu sa nestotožňuje a obsah sťažnosti koncepčne ladí v duchu polemiky s názormi všeobecných súdov vyslovenými v napadnutých rozhodnutiach.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd však nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúma rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle.

Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu nákladov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu predstavujúcu možnosť porušenia základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citelne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a ku zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (I. ÚS 134/2016).

Z pohľadu ústavnej konformity krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na to, že sťažovateľ prispel k navyšovaniu trov konania, aj keď v priebehu konania z viacerých vyjadrení sťažovateľa vyplynulo, že si uvedomoval, že vlastníckmi sporného pozemku navrhovateľa v skutočnosti sú, a napriek tomu popieral ich vlastnícke právo. Krajský súd napokon uzavrel, že sťažovateľ značným spôsobom prispel k navyšovaniu trov konania, a to nielen z hľadiska jeho dĺžky, ale i potreby vykonávania samotného dokazovania. Za danej situácie považoval aplikáciu § 150 ods. 1, prípadne odseku 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov za nespravodlivú.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že vo veci sťažovateľa nie sú podľa jeho doterajšej judikatúry splnené podmienky na poskytnutie ústavnej ochrany, napadnuté rozhodnutie krajského súdu je dostatočne odôvodnené, pričom odôvodneniu nechýba racionálne jadro, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie napadnutých rozhodnutí, vrátenie veci na ďalšie konanie a náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2016